

У ШКОЛАМА ТИМОЧКЕ КРАЈИНЕ

ТИХИ БОЈКОТ ВЕРОНАУКЕ

• Славица МАРКОВИЋ

• Захваљујући јаком притиску појединих просветних радника, а и родитеља, верску наставу похађа само трећина основаца и средњошколаца • Жалосно је што се и после шест година праве почетничке грешке у организовању верске наставе и што директори преко тога олако прелазе – каже протојереј Игор Ивковић

Откуда је пре шест година и у школама Тимочке Крајине остављена могућност похађања веронауке, поједини директори, педагози, учитељи и наставници предметне наставе на различите начине су покушавали да убеду ђаке и њихове родитеље да се радије одреде за часове грађанског васпитања. Због таквог односа просветара, а и родитеља, на почетку ове школске године за веронауку се определило 33,5 одсто основаца а 32 одсто средњошколаца, што је два или три пута мања него у другим регионима Србије. У Војводини се, рецимо, за веронауку изјаснило 63,3 одсто првака, док у Шумадији тај проценат негде иде и до 99 одсто. У Тимочној Крајини има школа у којима ову наставу не похађа ни један једини ученик!

Новом прогону хришћанства на простору Тимочке Крајине највише доприносе старији учитељи, васпитавани у комунистичком режиму, али и они нешто млађи којима поглед на живот креирају разне невладине организације. Да би се придобио што већи број ђака за грађанско васпитање, покрећу се разни тајни механизми и методе које се никако не би могле назвати педагошким, а још мање честитим. Учители на почетку школске године одговлаче са анкетирањем родитеља или једноставно читавају разреде уписују на грађанско васпитање, јер сами предају тај предмет. Неки од учитеља чак и не дозвољавају представљање веронауке или пак тврде да су се ученици, који су се већ определили за њу, напрасно предомислили.

ОКЛЕВЕТАНИ ВЕРОУЧИТЕЉИ

У неким школама међу родитељима није ни спроведена анкета, већ су деца уписана на грађанско васпитање. Да би својим наставницима обезбедили пун фонд часова из грађанског васпитања, неки директори говоре како у њихово село неће да дође вероучитељ или да школа нема пара да га

Протојереј Игор Ивковић

дана, а поједини имају и проблем са наплатом новчане надокнаде за одржане часове. Многи просветари вероучитеље, на жалост, не третирају као колеге, било да је реч о свештеницима или цивилним предавачима које су изабрали црквени органи.

Због оваквих немилых дешавања, канцеларија за веронауку Тимочке епархије се крајем прошле године писмено обратила Школској управи у Зајечару, али грешке нису исправљене и нико није проглашен одговорним за њих.

Веронаука је из школа протерана 1947. године након комунистичке револуције. Тадашња власт је најпре тражила да се верска настава одржава у црквеним објектима, а онда је на идеолошкој основи потпуно протерана из живота српске деце и омладине.

- Враћање веронауке у српске школе пре шест година значило је исправљање једне историјске неправде светосавском народу, који своју писменост везује за личност Светог Саве, утемељивача српске просвете - каже протојереј Игор Ивковић, епархијски координатор за верску наставу. - Од утемељења српске просвете, па све до 1947. године, веронаука се предавала у школама заједно са световним наукама и давала смисаони приступ свим тим наукама и животу човека. На жалост, комунистичка револуција је насилно покидала везу Срба са Богом. Као и свака револуција, и ова је појела своју децу не само у смислу идеологије, већ је појела и обесмислила читав један народ. Хвала Богу да се то није равномерно свуда дешавало, па је сада веронаука у неким срединама прихваћена на прави начин. Најгоре су, изгледа, прошли исток и југ Србије. У северним и западним деловима Србије ситуација је другачија него код нас. У Шумадији је срамота да неко не похађа часове верске наставе. Баке терају своју децу и унуке да подрже веронауку. Код нас је ситуација супротна. Родитељи, који имају одлучујући улогу у изјашњавању, духовно су осакаћени

ШКОЛСКА УПРАВА: ПРОБЛЕМА ИМА

Јасна Васић, просветни саветник задужен за верску наставу у школској управи у Зајечару, каже да су упознати са проблемима који се јављају у вези са организовањем верске наставе.

- Добили смо допис протојереја Игора Ивковића. Међутим, школска година је већ била почела, тако да је било сувише касно да се иста мења - каже госпођа Васић. - На почетку идуће школске године планирамо да свим школама упутитимо дописе како би изјашњавање било коректно. Сматрамо да ће бити неопходно да приликом изјашњавања присуствују како родитељи, тако и вероучитељи. Свака школа ће имати писмени траг о спроведеном изјашњавању.

плати.

Колико се ради на прогону веронауке, најбоље говори податак да су на једном од последњих семинара наставника грађанског васпитања присутни јавно износиле разне клевете на рачун верске наставе и вероучитеља. Намерно се мењају статистички показатељи о броју опредељених ђака за веронауку.

Вероучитељи имају сталне невоље са распоредом часова, јер у школама овај предмет најчешће стављају за крај наставног

комунистичком идеологијом и зато нису у стању да своју децу упуте на прави пут. Просветари, који су такође одрастали у безбожништву, раде против веронауке, док сама деца нису у стању да схвате погубност тог тихог бојкота веронауке.

НАМЕТАНО ГРАЂАНСКО ОБРАЗОВАЊЕ

У многим случајевима деци се намеће идеолошко грађанско образовање, не

комунистичко, не демократско, већ опредељење за одређену грађанску опцију. Довољно је рећи да теоретичари грађанског васпитања немају никакав наставни план и програм, већ такав план за државне школе пишу разне невладине организације и стално касне са новом школском годином.

- Црква није желела да врши притисак и насилну револуцију да би се веронаука вратила у школе без алтернативе. То је јеванђелско правило. Христос је рекао: „Ко хоће да пође са мном, нека пође.“ Тако је и веронаука на слободној основи. Духовни преображај мора да се дешава еволутивно, а не револуционарно. Црква је увек имала мученички ход, баш као и сам Христос. То тихо прогонство цркве и веронауке долази од савременог, секуларистичког духа времена. Грађанско-прокомунистичка опција у нашем друштву и даље гони цркву и веронауку. Приликом враћања веронауке у школе било је политичких противљења, па и самог тадашњег министра просвете, и то је сигурно утицало на настајање затегнутог односа у школама између наставника и вероучитеља. Жалосно је што се и после шест година праве почетничке грешке у организовању верске наставе и што директори преко тога олако прелазе – каже протојереј Ивковић.

Многи Тимочани, међу којима има и интелектуалаца, повратак веронауке у школе доживљавају као мрачњаштво, као враћање у Средњи век.

- Само духовно помрачени људи могу тако да говоре. На жалост, то је и помрачење патријархалне српске породице. У средини у којој сам предавао веронауку, имао сам прилике да чујем да родитељи не пуштају децу

на наставу, јер ће им она, наводно, отворити пут за улазак у неку секту. То је невероватно непознавање прадедовске вере, вере наших краљева и царева, српског домаћина. Деца ће, напротив, када усвоје идеју вере, лакше да одоле искушењима која им се данас нуде на сваком кораку. Црква није институција из мрачног Средњег века, већ заједница љубави, која покушава да очува наш народ. Свештенство и вероучитељи су чувари наше младежи од порока, као што су дрога, коцка, проституција, секташтво у овом времену великих транзиционих ломова друштва. Зло никада перфидније није било обучено него у данашње време – каже наш саговорник.

ЗАМКЕ ПОТРОШАЧКОГ МЕНТАЛИТЕТА

Оцењујући да се младом свету кроз потрошачки менталитет нуди материја-

листички приступ животу који одваја човека од Бога, ближњих и себе, протојереј Ивковић додаје:

- Веронаука деци даје алтернативу, заокружује свецело васпитање људске личности и припрема их да буду чланови цркве. Крајњи циљ је да се кроз литургију, у светој тајни причешћа, сједине са живим Богом и тако путем божанских енергија освештају цело своје биће. Појам васпитати на старословенском значи свецело нахранити (вос+ питати – све+ хранити). У црквеном смислу значи свеобухватно нахранити, научити човека о појму Бога, његовог света и начину живота у њему. Васпитање је непотпуно ако нема и духовног васпитања у образовном смислу. Образовање значи васпостављање образа Божијег у човеку. Човек је саздан као биће по лику и образу Божијем, а о образовању деце треба да брину како родитељи тако и школа и црква.

На констатацију да деца која похађају верску наставу ипак још нису постала активни чланови цркве, добијамо одговор:

- То је тачно. Међутим, то у великој мери зависи од родитеља и медија, јер и једни и други деци често пласирају начин живота који је супротан хришћанству. Истинско хришћанство је литургијска заједница, тј. начин живота у тој заједници. Све остало је сурогат вере, сујеверје. То онда није истинска и аутентична вера. Родитељи не доводе децу на богослужења, већ их често воде да пале свеће. Наше породице слабо посте и не причешћују се. Ипак, вероучитељи повремено без икаквог притиска доводе децу у цркву како би осетили дух литургијске заједнице, аутентичне вере и традиције. Наша нада је у будућности. Они који данас уче веронауку, сутра ће постати родитељи и, када не нађу смисао у белосветским понудама, сетиће се окриља цркве. Једино је важно да не буде касно. Спасење је у цркви, само се мало треба потрудити. Имамо наду у неискварене душе наше деце, у савест нашег народа. Ипак су Срби христољубив род, иако су често и сами себи тешки.

ОБРАЗОВАНИ ПРЕДАВАЧИ

У Тимочкој епархији веронауку предају 55 вероучитеља, од којих је петнаест свештеника или апсолвената теологије и Богословског института. Остали су факултетски образовани вероучитељи оспособљени за верску наставу кроз стручне семинаре. У настави се користе мас медијска средства, играчке, књиге. Неки инспектори су оценили да вероучитељи имају интересантнија предавања и дидактичка средства него што то имају предметни наставници у школама. Најбољи вероучитељ у 2006. години у Тимочкој епархији био је Саша Илијић из Књажевца (на слици).

